

Jöjjetek

Mr.
C. J. Macartney
All Souls College
OXFORD England

130. périodique
Lobby paper

1952

Február-Március

„Harangszó“-val

A Szétszórtságban Élő Magyar Református Egyház Lapja

5. évf

2.-3. szám

Töretlen sugarak

Petőfi... aki mindég egészen-magát adta...

— Szerepét sokat játszották és megjátszották, hol rangosan, hol kevésbé... Ugy látszott, hogy ez csak a kulisszák kérdése... pedig olyan rossz színész volt: nem lehet utánózni! Egy kicsit Petőfinak kellene lenni hozzá. S éppen ez nem sikerül sehogysem, még kicsit sem...! Mindég kilép a Pártból (igaz, hogy a 19. sz. ból is): az ő programja soha nem módosul, túlságosan világos, és túlságosan... komolyan veszi, amit mond. S ettől a halálos komolyságtól úgy látszik csak ő a boldog, de ő aztán annál inkább. — Túltesz a gyermeknek is, ki mindenért a lelkét is odaadná; mert ő azon kezd... Neki ezt is szabad... neki mindent szabad: vitézkedni, apostolkodni, lángolón-tündöklenni, világot ölelni... és eszünkbe sem jut, hogy ne higgyünk neki; — Hiszen mindég az élen jár, nem is lenne maradása (nem tud elvegyülni), annyira tiszta... és annyira: szabad. S a verse is az: tiszta és szabad drá-

„... Ha majd a szellem napvilága

Ragyog minden ház ablakán

Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk

Mert itt van már a Kánaán!”

ma; az idő mindég a Most; a kérdése: Mít teszek...?; spontán vallomás a monológja: a hitvesnek, a népnek (a Petőfi népének), a Szabadságnak (a Petőfi-félének) („az égi szent szabadságnak”), szülőföldjének... és az édesanyjának (nem-nagyon korszerű)...! — Senki sem tudott így örülni annak, hogy magyar s költő... Senki sem tudott így örülni annak, hogy... é! Senki sem tudott ennyire sietni, hogy megelőzze... a meghiggadást... — Jó kedvében teremtette az Isten, hamar vissza is szólította... Csak sugárnak hagyta, érlelő sugárnak-ezt a kívánságát... is teljesítette... és nem rajta múlik... hogy érlel-e...!?

Én

A világ az Isten kertje!

Gyom s virág vagytok ti benne
Emberek!

En a kertnek egy kis magja,
De az Ur, ha pártom fogja
Benne gyom tán nem leszek.

Tiszta e kebelnek mélye
égi kéz lövelt beléje
lángokat;

és a lángok szüzen égnek
szent oltárul az erénynek,
el nem romlott szív alatt.

Mint a róna hol születtem
lelkem utja tettemben
egyenes;
Szavaimmal egy az érzet
célra jutni álbeszédet
Tétovázva nem keres.

A kétségbeesés

Ez a bünök koronája

Mint hogy ez nem más

Mint a legsötétebb

Istentagadás.

A kétségbeesés pokoli hang

Amely fölkiált az égre:

Nincs tebenned Isten, akinek

Gondja volna az emberiségre.

S méltó rá bizonytal

Aki ezt kimondja

Róla, hogy kezét

A jó Isten levonja;

Mert van a világnak atya

Van egy hü gondviselője

Minden ember megláthatja

Aki el nem fordul tőle.

*

Kossúth... valaki nemrég azt írta, hogy ne nyitogassuk a kriptáját, s általában ne foglalkozunk kriptanyitogatással. — Kriptáörök ezt nem szeretik. — Igen, vannak, akik úgy vélik, hogy a kriptát mindent lezár, azaz, hogy a halál mindent elintéz... hogy döntése végleges, hogy abszolút ur az, mondhatni abszolút uralkodó: a halál tudniük. S ez így is van mindenkinek, kik hisznek benne: a halálban tudniük. (Ezt meg kell adni) — Kossúth nem hitt benne, sőt ő maga egyetlen-nagy-űő tiltakozás a halál ellen, a hívó tiltakozása a magyar és az egyetemes halál ellen...!

„Mint ha Isten kezembe adta volna a tárogatót...”... és igazán nem nehéz elhinni neki, nem is nehéz kihallani a hangjából, talán azért is, mert semmi sincs benne a néptribunokéből... szivbe talál (éppen ezért). Legfeljebb rá lehet ébredni újra, hogy mennyire nem avult el, és arra is: mennyivel előbbre jár még ma is... hogy mennyire világárszekben gondolkodik... és mily sok újat mond belőle a magyarság: az emberiségnek... hogy ő mindég újra beérkezik, mert a szellem mindég beérkezik, mindég megtalálja a helyét... ott, ahol hisznek benne... égi szabadságában...

Jókai... „Nekem adatott...”, hogy március 15-én a pesti 12-pontot felolvashassam... ismét egy új kötött pálya: a politika útja.“ De őt nem kötötte, legfeljebb, hogy: „élők és holtak modellé álltak... változatosságban kifogyhatatlanul.”

Velik tanított aztán: kidogan-könnyesen mosolyogni; örülni a tisztaságnak és a tisztességnek; örülni a jók és az igazak eleve biztos győzelmének- az élő hit szabadságával. — S nem restelljük megvallani, hogy ma kevésbé örülünk, világpolitikai jósálati döbbenetes aktualitásainak, mint annak, hogy még mindég szeretjük csodáit... a Jóság mesés gazdagságát, ... és szabadságát...

A protestáns egyházaknak hatalmas számú misszionárius gárdája dolgozik szerte a világon. Többszázan, öt ezren szolgálnak Amerikában, az országban belül, különösen indiánok között, de éppúgy a déli spanyollakta vidékeken vagy a mezőgazdasági idénymunkások között is. A külmissonáriusok megtalálhatók mindenütt Indiától a Tüzföldig, Afrikától az eszкимókig. Ezek a külmissonáriusok időként hazajönnek Amerikába, és szívesen jelentést tenni és szabadságra, részben pedig járni az amerikai gyülekezetek előadások tartásával. Ezzel egyfelől tájékoztatják a gyülekezeteket a külmissonáriusokról, másfelől pedig hathatósan előmozdítják a külmissonáriusok céljait a külmissonáriusok történetének adakozást. Az élő szó ereje többet ér, mint bármilyen tetszetős körlevél vagy prospektus, a misszionárius szava pedig még többet ér, mint a helyi lelkész beszéde.

Egy indiai misszionáriussal volt alkalmam beszélni nemrég egy ilyen előadás után. Ő mesélte, hogy egy alkalommal egy igen távoleső faluból érkezett hozzá kérés, hogy látogassa meg őket, mert a gyülekezetben már esz-

Harsányi amerikai noteszéből

tendeje nem volt urvacSORAOSZTÁS. Mikor a hívásnak eleget téve kikerkezett a faluba, a hívek már összegyülekezve, istentiszteletre készen várták. Istentisztelet folyamán meglepődéssel tapasztalta, hogy a hívek mennyire jártasak a Szentírásban és hogy tudják az énekeket. Hogyan lehetséges ez — hiszen ezek az emberek évek óta lelkipásztor nélkül vannak?

A misszionárius kérdésére egy tizenkétéves fiút hoztak eléje. A gyermek pár évvel ezelőtt egy presbiteriánus missziói iskolába járt, ahol megtanult olvasni és ahol bibliát és énekeskönyvet kapott. Minden vasárnap e köré a gyermek köré gyűltek az indusok, s a gyermek megtanította nekik azokat a bibliai mondásokat és azokat az énekeket, amiket ő tanult a missziói iskolában.

Az idénymunkások (migrant laborers) lelkigondozása hatalmas problémája minden amerikai egyház belmissziói szerveinek. Nemcsak szociális és ezzel kapcsolatos morális problémákkal kell szembenéznük, nemcsak egyháztól-templomtól elidegenedett vagy elidegenített embereket kell megkísérelni visszavezetni — néha ott van a nehézség mindjárt a kezdetén: a nyelvi különbözőség. Persze spanyolról van itt szó, a déli államokban, aho-

Keresztyének

szöges drót mögött

Akkor még a pasadenai presbiteriánus egyház lelkipásztora volt Eugene Carson Blake, mikor közel másfél évvel ezelőtt találkoztam vele egy észak-new-yorki városkában, ahol egyházmegyei férfigyűlés volt. De már ott is arról beszélt, hogy keresztyén hitünk és keresztyén örökségünk az egyetlen, amely szembeszállva legyőzni képes a kommunizmust.

Azóta Dr. Blake az amerikai presbiteriánus egyház „stated clerk”-jelett — az egyház első állandó tisztviselője, olyanszerű, mint nálunk a konventi tanácsos volt — és most nemrég ötletes világméretű utat tett, hogy mint szentanu tegyen jelentést a világon azon pontjairól, ahol a nyomorúság a legnagyobb és az amerikai egyházak segítsége a leginkább szükséges. Korea, India, Pakistan, Közelkelet és Középeurópa ezek a pontok, mint a jelentés mondja. Különösképpen bizonyágtévők Dr. Blake beszámoló mondatai Koreáról.

Hadifogoly-táborokat is látogattak még Dr. Blake és kísérete Koreában. Többször észak-koreai és kínai hadifogoly van egy-egy ilyen táborban. Mikor átjuttattak a kapun, a vezetést északkoreai keresztyén hadifoglyok vették át. Még sötét volt a korareggi órában, úgyhogy a vendégek alig láttak, de ismerős dicséret-melódíák hangjait hallották. Lassan kibontakozott előttük a kép: a hatalmas területű táborban, hét csoportban — mindegyik csoport ezer fogollyal — saját keresztyén vezetőik vezetésével mellett a hadifoglyok reggeli áhitaton vettek részt; énekeltek, imádkoztak.

Nem amerikai missziói program eredménye volt ez a reggeli áhitat — ilyen tartottak egyébként minden reggel, — hanem a hadifogoly keresztyén északkoreaiak és kínaiak miss-

ziója önmaguk között. El lehet képzelni, micsoda ereje van ennek a mozgalomnak, amikor folyólyan a fegyverszüneti tárgyalások és az egyik szerződési pont a hadifoglyok kicserélése lenne. A hadifogoly-táborban természetesen vannak kommunisták is, kommunisták megfigyelők, akik pontosan figyelik, hogy hadifogolytársaik közül kik vettek részt a missziói mozgalomban s kik lettek keresztyénekké. Hadifogolycsere esetén ezek első sorban lennének üldözésnek kitéve. Es mégis, a misszió egyre nő, nemcsak néhányak áttéréséről van immár szó, hanem ezek s ezek tömegmozgalmairól. Legfeljebb a táborparancsnoksághoz érkeznek egyre nagyobb számban kérések, hogy fegyverszünet és hadifogolycsere esetén ne küldjék őket vissza a kommunistákhoz.

Még egy érdekes jelenségre hívták fel Dr. Blake figyelmét. A hadifogolytáboroknak bizonyos belső önkormányzatuk van. Eleinte vezetőrangú kommunistá foglyok voltak ennek a hadifogoly-önkormányzatnak a vezetői. Azokkal a hadifogolytársakkal, akik megváltották keresztyénségüket, brutális módon bántak; sok haláleset is történt. E kommunistá vezetőket azután félreállították és azóta szabadság uralkodik a hadifogolytáborokban. Paradoxon, de így van. Es tény az, hogy a hadifoglyok közt a kommunizmus helyrehozhatatlan vereséget szenvedett.

Mint mindenütt, ahol mély és élő keresztyén hittel kerül szembe.

Milyen élő és milyen mély a hitünk, valóban sokat szenvedett szétszór magyar keresztyéneké? Mennyire tudjuk környezetünket — bármilyen fajú vagy nyelvű legyen is — ilyen élő hittel megtölteni? H. A.

vá különösen Mexicóból jönnek séből olvastam a minap. Egy át seregestől munkások. Az csoport mexicói munkásnak hirtette az evangéliumot és osztott ki szentírás-részeket. A szolgálat során kiderült, hogy ezek a munkások még sohasem hallottak az evangéliumról. Ami elég szomorú jelenség négy és négyed százados „keresztyén” befolyás után.

tükrében a lelki-szellemi arculat vonásai teljes életszerűségükben kiabrázódnak: úgy, ahogy éltek valaha is, vagy, élnek pillanatnyilag. Ez a kép mindég egész, mindég eleve összetett. Erzékelés analízisgató szándékaira sohasem reagál másként, minthogy eltűnik.

Mert egész-ségéből ki lehet szemelgetni afféle szellemes természet-tudományos „ismérveket“, hiszen az ilyfajta analógiák kiagyálása könnyű és tetszetős művel: vizuális tartalmakat kell csupán belelátni abba, ami láthatatlan, a bizonygató törekvés aztán megtalálja persze a maga érveit a különböző természetes „adottságokban“, főleg biológiai és fiziológiai szempontok között. Csak éppen az egészet nem képes megragadni, éppen azt, amelyről vagy akiről pedig a legtöbbet szeretné elmondani.

A mélyrehatolásnak e sokszor oly bőbeszédű kísérlete u. i. léptenyomon elárulja célzatosságait, mert nem a megismerés tisztá vágya fűti, hanem az emberi lét, sőt a természetes existencia öncélúságát szeretné igazolni. Hogy milyenek vagyunk: ezt kellene valamiként kiabrázolni, hogy egyúttal ennek az ilyen-ségnek mindenfajta létjogosultsága bizonyossággá lehetne. Az emberi én-nek ilyenmód leírása egyszersmind megfogalmazná érték-mivoltát is. S persze, ahogy váltakoznak e megismerésnek csak-relatív eredményei, ugyanúgy velük együtt a korszerű típusokban hűszkélkedő érték-tudat is.

A mai ember sokféle alakzatban, de szinte kivétel nélkül rámenős tempóban igyekszik elérni a maga, Siker-bálványához. Neki már nincsenek versenytársai, ő már csak önmagával verseng: önmagát kell felülmulnia; hogy kisebb nagyobb istenei közül valamelyiknek kegyeit elnyerhesse, s mosolya tükrében láthassa önmagát: felülmulhatatlan korszakának és tántoríthatatlannal haladónak. Maga-csinálta-szülte eszméi, felismerései és álláspontjai között bámulatos rugékonysággal siklik hát momentumán céljai felé. Hajszolt külső és belső életritmusának motorját a legkülönbözőbb programok feszítő-robantó energiái dobogtatják, s ő csalhatalan ösztöniséggel tudja kiszűrni mindegyikből a közös elemet: a taszító és gázoló célszavakat. Előbbiek mindeket félrebillentenek az útból, utóbbiak maradék erkölcsi gátlásain segítik át, egészen az Ered-

Az én-szemlélet

mény, a Túteljesítmény oltáráig.

A nagy számok szférája ez, a szenzációs gesztióké és benne mindenfajta energiának szüntelen aktivitással kell átalakulnia, mert ez a folyamat egészen a legvégső fokig is: öncélú. Bármennyiféle indoklása lenne is: nevezetessék lélektani szükségességnek, alkati rendezésnek, diszpozíciónak, fejlődéssel imperatívusnak, az önkifejtés természetes lázállapotának, vagy akár az alkotói vágyás magasabbrendű hevületének-mégiscsak mechanizálódás, csak megújuló bekapcsolódás a természetes létfolyamatokba: az energiaváltás fokozatai közé, s végső fokon a sokféle sajátos vagy saját szellemiség-erkölcsi-ség: kiélése.

Az ilyen lelki-ségnek, az így ön-

„Rettenetes ez világnak mostan minden dolga, Csudálatos nagy vaksága és hatalmassága, Nem fog rajta az Istennek semmi igazsága, Sem haragja, sem csapása, sem irgalmassága...”

(Szkárosi Horvát András 1547.)

magát ismétlő én-nek nincs más tükre, csak az, amire törekszik. Mindég csak annyit ér, amennyire érkezett. Az én szemlélete legfeljebb egy-egy kollektívításban képes megvalósulni, és persze, hogy csak azok a vonások merülhetnek fel belőle, amelyeket „az illetékes“ kollektivitás éppen megkövetel.

Jézus a legszemélyesebb tükre is a teljes én-nek.

A bepillantás mozzanatában nyilvánvaló ez. Az én-személyisége önmagában rögzítettük: nem kölcsönhatások indoklásában, hanem teljes-egész és teljes személyi felelősségben. A természetes vonások ebben a tükröződésben nem igényelhetik immár az önmegismerésen túlerjedő jelentést. Ezt a képet nem lehet elkendőzni és valamilyen legújabb kifejezőmódra rafinált technikájával megretusálni. Ez a viszonyulás nem valamilyen lelki farsangolásra való készülődés, hanem a sokféle ál-örccák hamis dekorációjától való megfosztódásfélbehadulási pillanata. Mindennemű jogosítványok és megrogzított értékpótlók legfeljebb terhelő leleteknek nyilvánulnak.

Erről a teljes képletről nem lehet azt mondani, hogy: Te ilyen vagy,

illetőleg Mi ilyenek vagyunk-hanem csak azt, hogy: En ilyen vagyok!

Ime, a legszemélyesebb, de egyúttal a legegységesebb vonatkozás is: belőle nincs kivétel és feléje nincs kiváltság. Mért Oe maga a Mérték. És mi nem alkalmazhatjuk magunkat mértéknek sem ilyen, sem olyan alapon, mert nem lehet azzal mérni, amit mérni kell, és nem lehet azzal igazolni, ami igazolásra szorul.

Ennek a beletekintésnek nem érdemességei, hanem következményei vannak: a teljes egyenlőségben és teljes szabadságban.

Gyakorlati eredményei pedig beláthatatlanul jelentősek lehetnének, ha a sokféle kísérletezésekben önmagát istenítő-ünneplő ember, a személyeségnek ezt az alapvető szabadságát ráérne igénybe venni.

„A hivatás tragikumai”

egy mérnök elbeszélésének a címe. Egy ifjú kartárs a hőse, akire fontos megbízás alakjában mosolyog a szerencse. Új és rendkívüli méretű hidat kell építenie.

A feladat rendkívül nehéz, sőt kitérő tervai megvalósítása közben: elfogy a pénz. A vállalkozó rábeszéli, hogy meggyőződése ellenére takarékoskodjék: a pillérek rováására.

A hidat készen áll; bomba-siker; sajtó-siker; kitérő megbízások. S ő gazdag ember.

Csak nyugodni nem tud. Valami vonja állandón a hid felé, és minden viharos éjszakán ott áll a folyó-parton s lázas izgalommal számol. Számítja a szél erejét, a teherbíróképességet: vajjon elég erős-e?

S egyszer aztán valóban nem volt elég erős a hid. Gyorsvontat dübörög és a nagy megterhelés, a szörnyű vihar nyomása alatt beomlik...

Hidat épít az ember, élete hidját s nincs ereje hozzá, hogy bevallja önmagának: legombolni és újraépíteni! Gyöngye a pillér!

Hidat épít az emberiség, jövendője hidját, s a pillérek takarékosdik. Külsőre minden szép, sikeres, szenzációs, egészen a nagy megterhelésig... a katasztrófaig. Addig csak elküszködik nagy belső nyugtalanságaival. Fő a látszat, a magabiztosság látszata: Isten nélkül, Jézus nélkül...! Egészen a látszatok valóságos katasztrófaig!

Az ige fényénél

Esaiás könyvéből (64. 1—11)

A nép bűnbánata

Oh, vajha megszakasztanád az egeket és leszálnál, előtted a hegyek elolvadnának; mint a tűz meggyújtja a rőzsét, a vizet a tűz felforraltja; hogy nevedet allenségednek megjelentsd, hogy előtted reszkessenek a népek;

2. Hogy cselekednél rettenetes dolgokat, amiket nem vártunk; leszálnál és előtted a hegyek elolvadnának.

3. Hiszen öröktől fogva nem hallottak és fülökbe sem jutott, szem nem látott más Istent te kívül, aki így cselekszik azzal, aki őt várja.

4. Elébe mégy annak, aki örvend és igazságot cselekszik, akik utaidban rólad emlékeznek! Imé, Te felgerjedtél és mi vétkezünk; régóta így vagyunk; megtartatunk-e?

5. Es mi mindnyájan olyanok voltunk, mint a tisztátalan, és mint megfertéztetett ruha minden mi igazságaink, és elhervadánk, mint a falomb mindnyájan, és álnokságaink, mint a szél hordának el bennünket!

6. S nem volt, aki segítségül hívta volna nevedet, aki felszerkenne és beléd fogoznék, mert orcádat elrejtéd tőlünk és álnokságainkban minket megolvastál.

7. Most pedig, Uram, Atyánk vagy Te, mi sár vagyunk és Te a mi alkotónk és kezéd munkája vagyunk mi mindnyájan.

8. Oh ne haragudjál Uram felettébb, és ne mindörökké emlékezzél meg álnokságainkról; ime, lásd kérünk, mindnyájan a Te néped vagyunk.

9. Szentségednek városai pusztává lettenek, Sion pusztává lön, Jeruzsálem kietlenül.

10. Szentségünk és ékességünk házat, hol Téged atyánk dicséretnek, tűz perzselé föl, és minden amiben gyönyörködünk, elpusztult.

11. Hát megtartóztatod-e magad mind e mellett is.

Uram; hallgatsz-e és gyötörsz minket felettébb?

„Az én időm mint a szép nyár”

Az én időm mint a szép nyár, Mentem eljár, Nem messze tölem a vég. Am a lélek el nem enyész, Söt bére lesz, Jó vagy jaj: pokol, vagy ég. O Uram, hová kell lennem, Ha kell mennem, Veled, bírámmal szemben! Már ezt is alig állhatom, Ha forgatom Ezt előre eszemben.

Taníts meg Uram, hogy holtom

S rövid voltom

Soha el ne felejtsem.

Es a jövendő életet,

Itéletet

Szívemből ki ne ejtsem.

(Szönyi Benjámin, 1762.)

Nem szükség hát vesztég ülnöm, Kell készülnöm, Egjen jól a szövétnek: Mert majd amaz öt szüzekkel, Mint ezekkel, Vélem is számot vetnek. A kürtzengés máris hallik, Már hajnallik, Utban már az angyalok. Eletem csak egy tenyéryi, S számon kéri Jézusom, ha meghalok.

V. Urnapja.

12. Mivel azért Isten igaz ítéletéből ideig tartó és örök büntetésre méltók vagyunk, mimódon szabadulhatunk meg e büntetéstől s miképpen juthatunk ismét kegyelembe?

Isten igazsága elégtételt kíván. Ezért annak vagy önmagunk, vagy valaki más által tökéletesen eleget kell tennünk.

13. Önmagunk eleget tehetünk-e?

Semmiképpen nem, sőt inkább még napról-napra szaporítjuk a bűnt.

14. Hát valamelyik teremtmény eleget tehet-e értünk?

Nem, mert, Isten nem akar más teremtményt büntetni az ember bűnéért; másodsor mert egy teremtmény sem viselheti el az Isten bűnért való örök haragjának súlyát, sém másokat attól meg nem szabadíthat.

15. Milyen közbenjárót és szabadítót kell tehát keresnünk?

Olyant, aki valóságos és igaz ember, mindazáltal minden teremtménynél hatalmasabb, azaz egyszersmind valóságos Isten is.

A Heidelbergi Káté első része az ember nyomorúságáról tanított, a mai leckével pedig megkezdjük a második részt, amelyik az ember megváltását tárgyalja.

Mi módon szabadulhatunk meg?! — Mai leckénknek ez a főkérdése.

Ugy hangzik ez a kérdés, mint a farkasverembe lépett ember jajkiáltása. Szűk odu melyben egy dühödő duvaddal viaskodik az életéért és még csak reménye sincs arra, hogy önmaga erejéből kiszabaduljon.

— Káténk fenti kérdése a bűnrabságába jutott embernek ezt a vergődését írja le: Viaskodik, de reménytelenül viaskodik a bűnnel, annak harapásaitól nem tud szabadulni; csak külső se-

emberi kiút. A bűn kollektív formáinak, a háborúknak, az inségnek, a szervezett tömeggyűlöletnek, nemzeti, osztály-, gazdasági és egyéb feszültségeknek az állandó jelenléte farkasveremmé változtatja az életet s csak olyan segítségben reménykedhetünk, amelyik meghaladja az emberi lehetőség határait.

Az autonomia kísértő, de csalóka csúcsaira kúszott ember után bárcsak már tömegesen jelentkeznek a hit alázatára építő ember típusa, aki felállítaná a mai tömegnyomoruságnak a

Kegyelembe bizhat.

Hogy a farkasverem hasonlata találaton jellemzi állapotunkat, azt az eddig elmondottakon felül a történelem (a jelenkori különösen) is bizonyítja: Társadalmunk jobbja emberibb életet terveznek, embermilliók jobb sors után vágnak, de az emberiség minden jószándékú tervezés, minden jobbravágyás ellenére ismételtlen zsákutcába jut. A jónak hitt megoldásokat ismételtlen új viharfelhők arnyékozzák be s az egymásra toluó problémák utveszőjéből nincs

Az ember képes erre? — Nem!

Ez még az emberi logika szabályai szerint is ki van zárva, mert hiszen hogy tudná a rendet visszaállítani az az ember, aki épen oka a „rendetlenségnek“ (Jób. 9 : 2, 3).

Más teremtmény helyrehozza azt, amit az ember ronthatott el? — Nem, hiszen ez még az emberi igazságérzetnek is ellentmondana. A Heidelbergi Káté fenti ok-

az Isten gyermekei látják meg len megoldást. Az autonóm, a racionális, a „természetes“ ember számára mindez csak boldogság; ő vakon és süketen halad el az élet transcendens gyökerű jelenségei mellett s az akarva választott veremben továbbra is örzi az önmagában feltalálni vélt szabadság illuzióját.

Isten igazsága megtörtetett! Ez az emberiség katasztrófája. Ez más szóval azt jelenti, hogy mind az egyén, mind a társadalom szembefordult Isten akara-

fejtésén keresztül az Irásban adva lévő Kinyilatkoztatás isteni Megváltóra mutat, mint az ember szabadulásának egyetlen lehetőségére.

Isten igazságának a megtörése elégtételt kíván. Isten akarata, törvényhozása nem ingadozó emberi akarat, vagy módosítható törvénykönyv, hanem örökérvényű végzés. A törvényességét, a lázadást csak „istenitélet“ követheti (II. Moz. 20:5). — Az a körülmény, hogy ez az ítélet nem az ember, hanem a bűn fölött hangzott el s hogy nem a bűnös embert sújtotta, hanem a kereszten nyilvánult meg, egy érthetetlen magatartásnak, az isteni kegyelemnek előre megfontolt és életet fakasztó „tévedése“.

A törvény könyörtelenül megmutatta, hogy az ember menthetetlen, a Krisztusban megjelent isteni kegyelem pedig kinyilvánította, hogy a törvény betöltésének a szent lehetetlen meg szabadíthatja a verembe szorult embert.

Hinni azt, hogy Krisztusban újra szabadok vagyunk és ennek levonni minden gyakorlati következményét, ez egyéni és társadalmi nyomorúságaink egyetlen megoldása. K. L.

Az a kérdés honnan nézzük

Hat esztendő DP-lelkézi szolgálát sok emléke elevenedett meg előttem gondolatban, amint egy itteni belmissziói utazólelkészről olvasok. Hányszor voltunk mi is úgy, hogy egy meghirdetett istentisztelet alkalmával szorongva lestük: hányan hallották meg a hívást, hányan érzik szükségét, hogy jöjjenek? Hányszor mentünk el hóban vagy esőben, biciklin vagy gyalog távoleső táborokba s hány-szor keseredtünk is el, mikor csak négyen-öten jöttek össze és tizféleképpen énekeltek. De csináltuk tovább, de mentünk tovább, mert úgy éreztük, hogy akiket hívunk, azoknak szükségük van az Igére.

Különösen érdekes volt ezért számomra olvasni ezt a történetet, amiről beszélni akarok. Ömlött az eső és a fiatal lelkészpár nehezen indult neki az utnak, a hogy istentiszteletet tartson a nyugatvirginiai, elhagyott kis hegytemplomban, mert a fiatalaszonny alig hete kelt fel gyermekéből. S mikor odaértek, hideg templom fogadta őket, egy lélek sem volt ott. Begyűjtötték a régimódi kályhába. Lassan összeverődtek vagy hatan és elkezdtek zénekisérlet nélkül énekelni, ki ahogy tudott. Az istentisztelet azonban félbeszakadt, mert a kályha egyik csöve leesett, úgyhogy minden tele lett korommal.

A lelkészpár azonban nem volt elkeseredve. Ezt mondták: „Az a kérdés, honnan nézzük a dolgot. Élvégre ezért jöttünk ide. Van mit csinálni! Es tudjuk, nekünk kell ezt a szolgálót elvégezni.”

Ha valamit elkezdünk és sikertelenség vagy nehézség miatt elkeseredünk — óh, de sokat kell még elkezdenünk szétszórtaink szolgálatában! — idézzük csak vissza a németországi és ausztriai példákat. Vagy ha a saját példa nem elég ösztönző, gondoljunk erre az utazólelkész párra. Az a kérdés, honnan nézzük a dolgot. . . . H. A.

Meghívót kaptam . . .

az Angol Keresztyén Baráti Társaság konferenciájára.

Missziós szolgálatról szolt az üdvhadserg ornagya. Sok örvendetes adatot mondott Finnországról s elszomorított Franciaországról . . .

Sokan hallgattuk a nagy sátorban; az oszlopokon hangszórók közvetítették az előadásokat.

Fialember szolt ezután Angliáról. Milyen nagy szükség van itt is a belmisszióra! Tanubizonyságot tett a nagy változásról, amit az ifjuságnak kínál Jézus . . . !

Ugy érzem, hogy nekem szolt. Tiz éve bolyongok, remélni alig tudok. Képek merülnek fel bennem. Hol a gyökér . . . ? Igen, otthon . . .

Minden szavát értem pontosan, de valamilyen erő felszagaí bennem emlékeket. Nem is tudtam róluk már, nem is tudtam, hogy bennem vannak A hangszóró is recseg . . . aztán elfullad . . .

Már másvalaki beszél. Erzem, hogy rám néz, hogy nekem beszél . . .

Krisztus ácsmester fia volt, ő is ácsmesterségét tanult. Sok

szerszámot csináltak fából akkor, sok ember megfordult hát a műhelyben. S Jézus szolgált. Valami ismét szíven ragad Erdélyi papunk, aki fakanalat faragott s közben predikált. . . . S mégis bennem a nagy nyugtalanság. Hallgatni akarom, hogy mit üzen Ő nekem, de valami köztünk van, nem enged, fojtogat, összekuszálja a gondolataimat.

Szédülök.

Most hirtelen megdörren a hangszóró a fejem felett, s messze hangzón hirdeti: Ember, van szép lakásod, rádiód, kényeimed, vannak sikereid, szerencséd, esélyeid, ragyogó lehetőségeid, kitünő terveid . . .

De nyugalmad . . . az nincs! Nézd csak, hogy vigyorog, fölényesen, magabiztosan: a Sántán . . . !

Igen, bennem is . . . bennem is! Valami megoldódott érzem . . . Zörgessetek . . . és megnyitf-tik.

Vesd ki magadból . . . és se-perj is utána . . .

A tömeg csöndesen imádkozott, és én is . . . nyugodtan.

Fölszabadultan.

Mezőbergenyei.

Kosztolányi Dezső:

Magyar költők síkolya Európa költőihöz.

Oly mélyre estünk, hogy nem hullhatunk már, nincs is magas és nincs számunkra mély. Anyánk nyelvén sikoltunk a világhoz, Mi lesz szívünkkel és mi lesz szavunkkal, ha jő az éj?

Ti messze költők, akik távol innen emelkedtek az Isten szívihez, mi földön ülünk már s szavak hamuját. Kapargatjuk és fölzokogva kérdjük, mi lesz, mi lesz?

A versünk is már csak segélyiskottás, mely ki se hat a tűzön-poklon át, mint gyöngö csecsemőé, kit megölnék és mint a szüzé, akit meggyaláznak a katonák.

Magyar történelem

Irta: Mészöli Szász Béla

Folytatás (IV.)

Ferenc József ez álláspontot hajlandó volt tárgyalatni és ezen az alapon jött össze az 1865-ös országgyűlés, amelyre szóló választásoknál a konzervatívok és Tisza Kálmán negyvennyolcas frakciója egyaránt vereséget szenvedett, az uralkodó merevsége miatt nem hozta meg az eredményt, újabb külpolitikai vereségre volt szükség, hogy a rendszerváltozás bekezdővetkezzen.

Az 1859-évi balsiker után Kossuth Lajos, aki eddig híve ugyan a dunai államok és nemzetiségek összefogásának, de a történelmi magyar területek integritása mellett kitartott, Románia függetlenségének kikiáltása után 1862-ben kidolgozza a „Dunai szövetség” tervezetét, mely Magyarországból, Romániából, Szerbiából, Horvátországból és esetleg Erdélyből álló államszövetség volna. Kossuth tervezete a dunai népek szovinizmusát egyelőre nem elgítette ki, viszont magyar körökben nagy felháborodást váltott ki. Amikor 1866-ban a porosz-olasz-osztrák háború kitört, Klapka tábornok a kormányzó megbízásából tárgyalat Bismarckkal, magyar légiót állított fel, de a königrázi győzelem után a magyar emigrációt a poroszok ejtették és a megváltozott külpolitikai helyzet, valamint a kiegyezés miatt az emigráció minden reálpolitikai kilátásai odavesztek. Kossuth Lajos a kiegyezésért egykori barátját, Deák Ferencet személyesen tette felelőssé és Turinból egészen 1894-ben bekövetkezett haláláig a függetlenségi párton keresztül irányadó módon beleszólt a magyar politikába. Voltak dolgok, amikben tévedett, de európai szémszögből nézve, meglátta a hibákat, amelyek az ország pusztulását okozták. Az egész nemzet hozta haza Turinból földi maradványait és a magyar nép hőrosszá avatta őt és a reakciós szellemű történetírás és publicisztika ellenére, Kossuth Lajos neve egybefűződött a magyar szabadsággal, függetlenséggel és élniakarással.

Az emigráció.

Kossuth Lajossal együtt több ezer magyar hagyta el az országot, a politikusok közül Szemere Bertalan, Teleki László, Pulszky Ferenc, Andrássy Gyula, az írók közül Horváth Mihály a történetíró, Jósika Miklós, a katonák közül Bem, Klapka, Dembinszky, — akiknek egy része Törökországban maradt (Bukarestben külön kolónia létesült), a többség azonban Kossuthal nyugatnak vette az útját. Kossuth rövid ideig még hitt a török támogatásban és főleg a dunai népekkel való együttműködést óhajtotta létrehozni az osztrák és orosz zsarnoksággal szemben, de midőn a török kapcsolatok hiábavalóságát belátta, megkezdte nagy angliai és amerikai propaganda körutját, hol páratlan szónoki képességével és személyiségének varázsával a magyar ügyet sikerült a világ érdeklődésének előterébe állítani. Konkrét eredményt: a diplomáciai beavatkozást és az emigráció diplomáciai elismerését nem sikerült elérnie.

Az emigráció egy része azután visszamarad az Egyesült Államokban és a polgárháborúban csakugy, mint a polgári életben becsületet szerez a magyar névnek. Kossuth és munkatársai fáradhatatlanok. A nagy belső visszavonás ellenére sikerül Londonban, Brüsszelben, Hamburgban, Drezdában, Párizsban, Konstantinápolyban, Svájcban és Piemontban kiépíteni a maga szervezeteit, felvenni az érintkezést a román és szerb nemzetiségi mozgalmakkal, a munkásinternacionálé szervezőjével Marx-szal éppugy, mint az olasz irredenta vezérével, Mazzinival.

Amidőn Ferenc József császár a krími háborúban az orosz cárt az angol-francia-piemont-török szövetséggel szemben cserbenhagyja, kezdetét veszi Ausztria elszigetelődése. Kossuth és jobbkéz, Teleki ösztönösen észreveszik, hogy az európai politika legközelebbi viharsarka Olaszország, és hogy III. Napoleon francia császár előbb-utóbb az olasz egység gondolatát magáévá teszi, tehát teljes erővel a francia és olasz kapcsolatok kiépítésén dolgoznak. Kossuthnak nagy tervei vannak: francia — osztrák háború esetén lángbaborítani nemcsak Magyarországot, hanem Csuza román és Obrenovics szerb fejedelmeken keresztül, az összes dunai népeket is. Megalakul a „Magyar nemzeti igazgatóság” és felállítják a magyar légiót, mely később Türr István vezetése alatt Garibaldi oldalán küzd az olasz egységért. Napoleon és az olasz Cavour a magyar emigrációt ütkőkartjának tartják szükség esetére. A francia katonai fölény azonban gyors döntést biztosít (Magenta, Solferino) és Napoleon, a hangulatember, Lombardia átengedése árán a gyors békét biztosítja (1859), a magyar reménysek pedig szertefoszlanak.

A kiegyezés (1867).

Az a tökéletes vereség, amelyet az osztrák ház Königrátnél szenvedett és amely a következőkben a német birodalomból való teljes kiszorulást vonta maga után, érlelte meg a kiegyezést. Ferenc József Budán királlyá koronáztatta magát, ki-nevezte miniszterelnökké gróf Andrássy Gyulát, Kossuth egykori diplomáciai munkatársát és az országgyűlés által elfogadott 1867: XII. törvénycikk szabályozta az országot, Ausztria és az uralkodó egymáshoz való viszonyát. 1867. tulajdonképen 1848-on épült fel, de nem annak szellemében perszonaluniót hozott létre, hanem az u. n. duálizmust, melynél az uralkodó két országa a közös ügyek intézését kivette az állami felségjogok együtteséből és közösen gyakorolta.

A hadügyet, pénzügyet és külügyet ettől kezdve az u. n. közös miniszterek intézik, akik felváltva a két ország fővárosában összegyűlő delegációknak voltak felelősek. Ennek alapján:

a) közös volt a hadsereg német vezényleti nyelvvel. A valóságban e hadsereg németosztrák szellemű, állam az államban, magyarelenes éllel.

b) Közös a külpolitika ugyan-csak túlnyomórészt nem magyar

diplomáciai karral, prominensen osztrák érdekeket képvisel, a nyolcvanas évektől németbarát beállítottságu, ami nemcsak a magyarság egyoldalú orientálódását, hanem elszigeteltségét is maga után vonta. Eltekintve Andrássy és Tisza István rövid korszakától, a magyarságnak a külpolitikai irányításra tényleges befolyása nincsen.

c) Közös a külkereskedelmi politika és közös a vámterület, az a körülmény, hogy a két állam gazdasági szövetségét tíz évenként meg kellett újítani, merő jogi fikció volt, a gyakorlatban semmitsem jelentett. Ez a szövetség átmeneti konjunkturától és piacbiztosítástól eltekintve, az osztrák kapitalizmus és indusztriálizmus uralmát, a magyar mezőgazdaság kiszól gálatottságát és a magyar áruk piacának a szűkülését vonta maga után.

d) De közös a pénzrendszer és a jegybank is. Az ország vállalta a régi államadosságok egy részét, ezzel szemben az Osztrák-Nemzeti Bank, a későbbi Osztrák-Magyar Bank egyoldalúan osztrák érdekeket képviselt a maga hitelpolitikájával.

e) Végül a közös terheket időről-időre a kvótabizottság állapította meg. A százalékos részese-dést (30—36%), melyet az ország fizet a lakosság százalékaránya és gazdasági teljesítőképessége alapján határozták meg.

A kiegyezés művét kiegészítette Erdély és a határvidek visszacsatolása, a horvátokkal való kiegyezés (1868. XXX. t. c.) és a nemzetiségi törvény (1868. XLIV. t. c.)

Nagy nehézségek árán sikerült a horvát kérdés megoldása, akik a XVIII. század eleje óta a szerbekhez és románokhoz hasonlóan Ausztria-Magyarországot szövetséges állammá akarták alakítani. A kényszer hatása alatt létrejött megállapodás alapján Horvátország autonómiát kapott a belügyei, közoktatás és igazságszolgáltatás tekintetében. A kormányzat élén a király által kinevezett bán állott, a horvátokat a kormányban a horvát-szlovén miniszter és az országgyűlésen a tartománygyűlésen választott képviselők képviselték. A horvát honvédezek vezényleti nyelve a horvát volt és társország a közös költségvetés hez hozzájárult.

Ez a kompromissum igazságtalan volt és számos bajnak lett a kuforrása. Horvátország olyan területekhez jutott hozzá, amelyek soha oda nem tartoztak, s ahol kisebbben voltak. Nagyszámu magyart és németet szolgáltattak ki asszimiláló politikának, a szerbeket pedig vérig sértette, hogy eddigi autonómiához hasonlatos állapotuk megszüntetésével szétosztottak a horvát és magyar vármegyék között.

Hasonlóan áldatlanul felemás megoldás volt a nemzetiségi törvény. Deák és Eötvös táblabírás közjogi felfogásának az eredménye. A nemzetiségek ekkor politikailag öntudatosak voltak már és területi autonómiát követeltek. Viszont Europa és főleg Németország álláspontja ebben a korban imperiálista és beolvasztó volt. Deák és pártja itt is közvetítő megoldást talált: az ország valamennyi nemzetiségét a politikai nemzet tagjának deklarálta és minden állampolgárt egyenlő jogokkal ruházott fel. Biztosítja számukra a nyelv használatát az alsóbbfokú iskolában, a bíróságok és közigazgatás előtt. A kormányzat ettől kezdve félig bevallott célja a magyarosítás merőben felületi eszközökkel. A csatlódott nemzetiségek viszont fokozatosan forradalmi alapra térnek át és az ország területi egységének megbontására törekednek.

Folyt. Köv.

A keresztyén szabadságról

Gal. 5. 1; 13—18.

Annakokáért a szabadságban, melyre minket Krisztus megszabadított, álljatok meg, és ne kötelezzétek meg ismét magatokat szolgáknak igájával....

13. Mert ti szabadságra hivatottok atyámfiai; csak hogy a szabadság ürügy ne legyen a testnek, sőt szeretettel szolgáljatok egymásnak.

14. Mert az egész törvény ez egy igében teljeseedik ki: Szeresd felebarátodat mint magadat.

15. Ha pedig egymást marjátok és faljátok, vigyázatok, hogy egymást fel ne emésszétek.

16. Mondom pedig, Lélek szerint járjatok, és a testnek kívánságát véghez ne vigyétek.

17. Mert a test a lélek ellen törekedik, a lélek pedig a test ellen; ezek pedig egymással ellenkeznek, hogy ne azokat cselekedjétek, amiket akartok.

18. Ha azonban a Lélektől vezéreltetek, nem vagytok a törvény alatt.

Részlet naplójából.

... Az országgyűlés igen szépeket beszélt, de a beszéd, bármilyen szép csak beszéd, s nem tett. Pesten március 14-én az ellenzéki kör gyűlést tartott, amely ősi szokás szerint eredménytelenül oszlott szét. E gyűlésben indítványoztatott, hogy a 12 pontot petícióként följnyútsák a királynak, még pedig rögtön, de az akkor virágzott táblabírói szellem Pontiusától, Pilátushoz akarta vinni a dolgot, úgy, hogy valamikor a huszadik században lett volna vége... — Logikailag a forradalom első lépése s egyszersmind fő kötelessége szabaddá tenni a sajtót... azt fogjuk tenni! a többit lstenire bízom és azokra, kik rendelve vannak, hogy a kezdeteket folytassák; én csak arra vagyok hivatva, hogy az első lökést tegyem. Holnap ki kell vívunk a sajtószabadságot... — A kávéházban azt határoztuk, hogy sorra járjuk az egyetemi ifjúságot s majd teljes erővel kezdjük meg a nagy munkát. Először az orvosokhoz mentünk. — Az orvosi egyetem udvarában ismét felolvasta Jókai a proklamációt és én elmondtam a nemzeti dalt. Innen a mérnökökhöz, ezektől a szemináriumba a jogászokhoz vonult a számban és lelkesedésben egyaránt perccenként növekvő sereg. A szeminárium csarnokában élénk állt egy professzor és azt mondta nagy párosszal: — Urak a törvény nevében... Többi szavait elnyelte a sokaság mennydörgő kiáltása, s a tisztelt tanár többé nem juthat-

Petőfi

ván szóhoz, szépen elkotródott... Jókai ismét fölolvasta a proklamációt s a tizenkét pontot, s énvelem elszavalatták a nemzeti dalt. Mindkettőt fanatikus lelkesedéssel fogadták, s a refrainban előjövő „esküszünk-öt” mindannyiszor visszaharsogta az egész sereg, mely a téren állt. — Most menjünk egy cenzorhoz és vele irassuk alá a proklamációt és a nemzeti dalt! — kiáltott valaki. — Cenzorhoz nem megyünk — felelttem — nem ismerünk többé semmi cenzort, el egyenesen a nyomdába! — Landerer nyomdája legközelebb volt hozzánk, oda mentünk. Jókait Vasvári, Vidácsot és engem neveztek kiküldötteknek, hogy a sajtót lefoglaljuk. Mi megtettük ezt a nép nevében, s a tizenkét pontot és a nemzeti dalt rögtön nyomni kezdték. Ezalatt kint lelkesítő beszédeket tartottak Egresi Gábor, Degré, Vasvári, Jókai stb. ... Délután három órára gyűlést hirdettünk a muzeum terére, s a sokaság eloszlott. — A szakadó eső dacára mintegy tizezer ember gyűlt a muzeum elé, honnan a közhatalozat szerint a városházához mentünk, hogy a tizenkét pontot magokénak vallják a polgárok is és velünk egyesüljenek. A tanácssterem megnyílt, s megtelt néppel, először. Rövid tanácskozás után a polgármester a polgárság nevében aláírta a 12 pontot, s az alatt álló sokaságnak az ablakból lemutatta. Oriási kitörése a lelkesedésnek!...

„... Nyugszik immár a csendes rög alatt,
Nem bántja többé az Egy gondolat.

Mely annyit érze, hamvad a kebel
Nyugalmát semmi sem zavarja fel.

A lázas álom, a szent hevülés
Ama fél jóslat... vagy fél örülés.

Mely a jelenre hág, azon tipor
S jövőbe néz-most egy maréknyi por.

De jól van ez így: ő nem közénk való
S ez, ami fáj, ez a vigasztaló.

A könny nem éget már, csupán ragyog
Nem töröm még le, de higgadt vagyok.

Gyakran, ha az ég behunyta már szemét
Gyakran érzem lobogni szellemét.

Szobámba leng az a nyílt ablakon,
Meg-megsimitja forró homlokom.

Hallom suhogni könnyű lépteit,
Es önfeledve ajkam szól: te itt...?

„Övé! kiálto, itt, ez itt övé...
A szín erős, nem illik együvé.”

Es áldom azt a láthatatlan kezét...
Mulass velem soká, szelid emlékezet!”

Arany János.

Jókai

Mesemondás.

„... Lehetett is az valaha!
Hogy egy kicsiny, elszigetelt
országok rokontalan nemzete
valaha saját haderejével, kilenc
oldalról rárohanó támadás ellen
védelmezte volna magát, dia-
dallal, dicsőséggel! Hogy ne birt
volna vele egy óriás! Hogy rá
kellett volna ereszteni Európa
másik kolosszát is, s még azzal
is megbirkózott, még akkor is
saját magának kellett lefekü-
nie, hogy rágázolhassanak...!

S a költő, ki meteoriként fu-
totta végig az egész eget felet-
tünk, nem zengett egyébről,
miní e szent harcról; ez hang-
zott alá onnan a magasból; ez
volt utolsó szava, midőn az is-
meretlen láthatáron lebukott
előttünk. — Talán nem is a
földre esett le? Talán egy új
földforgás alkalmával ismét
meglátjuk őt, szikrázva, menny-
dörögve fejünk felett...”

„... Kétszáznegyvenezernyi
oros hadsereg hömpölydött
alá Magyarországra.

Pihent, rendezett, harcedzett
hadsereg.

Kétségbe kellett esni.

Voltak forró képzelődésű
emberek, akik azt hitték, hogy
még lehet győzni.

Voltak? — Voltunk!!

Ha ők jönnek ránk kétszáz-
negyvenezerral, mi állítsunk
előjük félmilliót!”

Arany János:

1850. Március 15.

Kelsz és lenyugszol észrevétlenül
Innep volnál, de senki meg nem ül,
Végzetes évi nap!
Oh, e tömeg más napot ünnepel;
Titkon sóhajta még a hü kebel
Halomra dől oltáridát.

Emléked átkos, nyomasztó tereh
A vérnek és könyűnek tengere
Mind, mind ahhoz tapad.
Az ember gyöngé: félve néz feléd
S mint egykor a tanítvány Mesterét,
Nehéz időkben megtagad....

Külföldi képviselőink

Anglia: Paul Koronka, Horsley To-
wers, E. Horsley Surrey.

Argentína: Dr. Kálmán Patz, vier-
rey Claguer y Feliu 2543, Bel-
grano-Buenos Aires.

Ausztrália: Dániel Kobza, Indro-
oropily - Brisbane, Queensland.

Brazília: Ing. Gábor Tóth, 50 rue
Matto Grosso, Sao Paulo

Hollandia: Aladár Komjáthy, Kam-
pen, De la Sabloniereka 2.

Kanada: Dr. János Mezei. 3449
City Hall Ave. Montreal.

Svájc: Dr. Ladislaus Kupa, La
Capite 164, Geneve.

USA: Rev. Andrew de Harsanyi,
Ellicottville, N. Y.

Béla Pantó, 344 East 69 th
Street, New York 21.

Móricz Zsigmond:

Bécsi Napfény

István főhercegért futart küldtek Pozsonyba, hogy azonnal jöjjen. Jelentést kér a császári család a magyarországi állapotokról. Oly zavaros hírek érkeztek, hogy Zsófia állandóan azon jajgatott, hogy elvész ez a tartomány, amely nagyobb, mint az ősi örökös tartományok együttvéve. Ha Bécs a lojális város, ahol csecsemő kora óta mindenki hűségben s a császár iránti imádatban nőtt fel, így viseli magát-mi lehet Magyarországon! A sivő farkasok fészében! Soha nem mert egy Habsburg sem elmenni ebbe az országba gyónás és végredelet nélkül. S ha mertek, századok óta hadsereggel vették körül magukat. Most már ötven éve nem volt uralkodó Budán. Még a nagy Ferenc császár sem mert belépni Pozsonyon túl „ebbe a szörnyű vad országba”. S ebben a percben az egész országban összesen csak 15.000 főnyi hadsereg van. Rettenetesen kevés ez egy ország megfékezésére.

István főherceg egy huzamban tette meg az utat. Ugyanakkor indult hajóval Pozsonyból az országgyűlés küldöttsége is. István kénytelen volt vállalni, hogy Bécsben ő fogja a Felség elé vezetni ezt a küldöttséget, amit elengedett volna. Borzasztó, hogy Kossúth Lajos is benne van...

A főherceg végre eljutott a Burg kapujáig...

Ezalatt a Feizer kávéház előtt megállott egy másik menet. Megérkeztek a magyarok. Csakugyan ott ültek a kocsikban: Batthyany Lajos, akit képről jól ismerték. A többieket nem ismerték. De annál jobban azt az egyet, aki egy hét óta már Bécs bálványa és szemefénye, Kossúth Lajost, aki alkotmányt akart adni Ausztriának, mikor ezt a szót élő ember még ki sem mondhatta. Es Kossúth Lajos állott a dinnyehéjalakú hintóban; egyenesen állott, structollas kalapjával szélesen és finoman és méltósággal s mégis oly szívzorító kedvességgel és barátsággal integetett.

Körülnézett a beláthatatlan tömegen.

Ilyet még magyar nem látott. Ez volt az ő legnagyobb jutalma annyi munkáért, annyi szenvedésért, ötévi börtönért, hogy előtte nyílt meg először a világ teremtése óta ennek a német népnek a szíve.

Már március ötödikén megjött a hír, hogy Pozsonyban valaki szónokol, hogy a császár adjon alkotmányt német népeknek is. Ki az? — Kossúth. Der Kossuth. Es hallga Kossúth szót.

Kicsit furcsán ejti, de oly szép szavakat használ, mint Schiller Frigyes. A hangja jobban gyújt, mint Beethoven muzsikája...

— Még évszázadok múlva is, még akkor sem lesz szív, mely beneteket bécsieket, a ti megszabadítási munkátokért áldva ne emlegessen...

Előbb az egyetemre mentek a magyarok, onnan a szállodába s az egyetemi ifjúság díszorséget állított Kossúth és népe lakása előtt. Kossúth a szálloda ablakából ismét beszédet mondott a népnek. A népek és nemzetek közötti testvériség szükségességéről beszélt...

Mialatt a nép Kossúthot ámuldozta s István főherceg a jó császár elébe borult s annak csókolta a kezét, a császár előszobájában, az ajtó mellett két magyar huszár beszélgetett.

Maradék Pál (a császár ajtónállója) meg a herceg alcusai huszára, Bazsai János.

Ahogy meglátták egymást, azonnal úgy mosolyogtak össze, mint két állat, egy fajbeli...

Mindjárt jöttek a magyarok is nagy küldöttséggel, de nem eresztettek be belőle egy ideig senkit se.

Azt mondja Kossúth Lajos a nagybajuszú öreg huszárnak: — Mondjad gyermekem, hogy érzed itt magad a felség ajtajában?

Azt mondja Maradék Pál. — Ha az úr tud böcsületöt, ijjet ne kérdezzön éntülem.

Kossúth meglepetve nézett honfitársára, akkor így szólt: — Jól van fiam, becsülettel feleltél. Egy magyar embernek királya színe előtt sem jót se rosszat nem szabad kiejtenie.

Csak ennyit mondott, akkor odafordult diszmagyarba öltözött társaihoz.

— Végig hömpölyög lelkemen a magyar faj hatalmas erkölcsi intése. Mit lehetne evvel a fajjal, evvel a néppel cselekedni.

Ime, ez a derek földi Kossúth Lajosnak sem árulja el a király személyét Mondjátok barátaim, mit érdemel ez a nép, ez a fejedelmi lelkü magyar nép?

KOSSUTH:

„A magyar nemzet életrevalóságának óriási revelatioja 1848-49-ben — melynél a sikerhez csak egy kissé több kitar-
tás hiányzott — annyit mindenesetre eredményezett, hogy úgy a hatalmak politikájában, mint a népek érzelmeiben, nemzetünk még bukásában is azon öncélú, életerős tényezők közé lön sorolva, melyekkel az európai történelem fejleményeinél számolni lehet, számolni kell.”

Nyugalom és hontalanság!

Ha tudott-e a hitrege Adámja nyugodni, midőn mögötte, a kitaszított mögött, Eden kertjének kapuja becsapódott, mivelhogy a jó és gonosz tudása fájának gyümölcséből evett! En is ettem abból a gyümölcsből és felismertem a jót s a gonoszt; és felemeltem kezemet a jónak védelmére a gonosz ellen. A gonosz győzött, és én hazámból — az én Edenemből — kitaszítottam.

Ott álltam tompa merengésben a nem magyar Duna partján, melynek habjaiba — amonnan felülről — a magyar nemzet könyeiből ég felé szállott vízpára csapadéka vegyült, s kis távolságban fölém rohant tova a Vaskapu sziklatorlaszán keresztül, zúgva, morogva, mintha szitkozodnék a meg nem érdemelt végzet ellen.

En hallgattam e zugást, mely keblem viharával összefolyt; belebámultam a méltatlanul meghűsült honfiamények semmiségébe; és arcomon öntudatlanul a kifejezhetetlen fájdalom könyzápóra ömlött alá.

Minden volt e könyzáróban, a mi a hazafi szívének fáj; minden! csak egy nem! a reménytelenség nem; a kétségees hazám jövője felett nem.

Ugy tetszett nekem, — még akkor, a fájdalom első lázrohamaiban is úgy tetszett nekem, mintha az ég csillagainak fényzikrázatából könyeim fátyolán keresztül egy sugár lövellene felém, mely azt hiedeti borult lelkemnek, hogy nemzetem szenvedni fog ugyan, irtózatot fog szenvedni, mert bosszúja rettenetes a féktelen uralomvágnak, mely a megaláztatás porából nem maga tehetségével emelkedik fel; hát szenvedni fog nemzetem irtózatot, de nem hal bele!

A rendeltetés közössége

„Amint Bosztonban huszonhét évvel ezelőtt a nagyszerű lépcsőzetre lépnek, mely a Capitolium büszke épületéhez felvezet, melynek nyílt oszlopcsarnokában Massachusetts állam senátusa és képviselőháza elnökeikkel s az államkormányzóval élükön, fedetlen fővel állottak, hogy a népjog megsértésének súlya alatt elbukott magyar nemzetnek megadják — személyemben — a tisztelet és testvéries rokonszenv adóját: szemembe öltött a homlokzat előtt emelt diadalmi ív: rajta Massachusetts állam címere e körirattal: „Ense petit placidam sub libertate quietem” és alatta egyik beszédemnek im e szavai: „There is a community in the destinies of humanity.” (Az emberiség rendeltetésében közösség (solidaritás) van.)

A kormányzó engem kézen fogott és ama szavakra mutatta, Isten szabad egének láttára fethívott, mondjam meg nemzetemnek: bízzék ama szent igazságban; és legyen biztos felele, hogy az Egyesült Államok hatalmas köztársasága ama szent igazság szerint fog irányában cselekedni.

És e biztositást a népnek összesereglett százezrei egekét tázó kiáltásban hangoztatták vissza.”

Kossuth Lajos.

Akik ittmaradtak...

Jövőjük nem biztató. Hírek vannak arról, hogy jön egy újabb DP törvény, de a tervektől a megvalósulásig nagyon hosszú az út. A fiataloknak lesz rá lehetőségük, hogy Canada, Ausztrália vagy Brazília felé elhagyhassák Németországot, de az említett államok misszióit is csak márciusra várják... Az új organizáció körvonala csak lassan bontakoznak ki. Az azonban bizonyos, hogy az IRO utódja nem fog táborokat fenntartani, nem fog betegeket kórházba küldeni és nem fog foglalkozni az öregekkel. Egyetlen feladata lesz a kivándorlás előkészítése és lebonyolítása. Neve egyelőre PICMME-lesz (Preparatory Intergovernmental Committee Movement of Migrant from Europe), mely később MME-re fog rövidülni, ha a megalakulás jogi formalitásai befejezést nyernek. Az ittmaradó magyarság és más nemzetiségű honfitanok minden tekintetben német közigazgatás alá kerülnek és egyedüli védelmet részükre a „Heimatlose Ausländer-ek” helyzetét szabályozó 19. számú Bundesgesetz jelent. A szociális védelem, Fürsorge, Altersfürsorge, betegsegélyző stb. tekintetében a németekkel egyenlő elbírálás alá esnek. Ennek azonban az a feltétele, hogy az említett szövetségi törvényben felsorolt feltételeknek megfeleljenek. E feltételek legfontosabb 3 pontja: 1. Bizonyítani kell, hogy 1950 június 30-án Németországban tartózkodott. 2. - Az IRO-nál regisztrálva van. 3. - A Grundgesetz értelmében nem német állampolgár illetve Volks-

deutsch. A német kormányának az a törekvése, hogy a menekülteket u. n. Flüchtlingslakásokhoz juttassa, de sok idő fog eltelni, míg ez a terv valósággá válik. A külföldi idegen és a külföldi származású német menekültek hivatalos protectora az UN menekültügyi főmegbízottja, akinek azonban nem áll oly méretű szervezet a rendelkezésére, hogy a menekültek ügyes-bajos dolgaival egyénileg foglalkozhassék. A terv az, hogy a szociális védelem ellenőrzését az egyházi szociális szervek vennék át, így a protestáns vonalon az Innere Mission és katolikus vonalon a Caritas. Ezek a szervek volnának hivatva az ittmaradó külföldiekkel az érintkezést fenntartani, azokat a lehetőség szerint anyagilag támogatni és a német hatóságokkal való kapcsolataikban segédkezet nyújtani. A szervezet még csak kialakulóban van és hatások működésére a nyár kezdete előtt alig lehet számítani. Itt kell még megemlíteni, hogy az YMCA/YWCA szintén fenn fogja tartani szerveit a jelentősebb menekült táborokban és főleg az ifjúság ügyeivel akar foglalkozni. Egyelőre csak azt lehet tenni, hogy igyekezzék minden elszigetelten vagy táborban élő magyar nevet és címét az illetékes lelkészi hivatalnak megküldeni. Protestánsok, akik nem tartanak vagy nem tarthatnak szoros kapcsolatot körzeti lelkészükkel vagy lelkigondozójukkal, közöljék címüket a Münchener Református Lelkipásztori Hivatallal, München-Freimann, Nobel-Platz.

145 menekült a Filippini szigeteken.

A Christian Century című tekintélyes amerikai protestáns hetilap manilai levelezője azt jelenti —, hogy a Filippini-szigeti Keresztyén Egyházak Szövetsége magára vállalta 145 menekültnek gondozását. Ezek egy részét képezik annak az 5800 fehér orosz és más nemzetiségű menekültnek, akiket az IRO vitt

oda. A menekültek gondja az IRO megszűnése után az Egyházak Világtanácsára szakadt. A jelentés szerint Edgar H. S. Chandler, a Világtanács menekültügyi szolgálatának igazgatója a Filippini-szigetekre érkezett, hogy az átvállalás kérdését letárgyalja.

Magyar Segítő Szolgálat közleménye.

1. Amerikai családok Münchenben jól főző megbízható magyar szakácsnőket keresnek. Jelentkezést az adatokkal és a-jánló sorokkal sürgősen kérjük a Magyar Segítő Szolgálatnak beküldeni.
2. Torontáli szőnyegszövőt, férfi vagy női munkást azonnal belépésre keresnek Münchenbe. Jelentkezés a Magyar Segítő Szolgálatnál.
3. Cirokseprő készítéséhez keresnek egy gyakorlott munkásnőt. Lakásról, elhelyezésről gondoskodnak, Fellbach Stuttgart mellett.
Dr. Ordódy Sándorné.

Felhívás Németországban tartózkodó hiveinkhez.

Atyafiságos szeretettel felkérjük református hiveinket, hogy egyházunk érdekében közöljék velünk, hol és mennyi egyházi adót fizetnek keresetük után a német egyházak részére.
Amennyiben módjukban áll, ajánljanak fel egy önkéntes hozzájárulást önkéntes egyházi adóként a magyar református egyház és egyházi sajtóknak fenntartására.
Atyafiságos köszöntéssel:
A Magyar-Református Egyház vezetősége.

HARANGSZÓ

„Harangszó” néven, az itt látható fejjel (címleppal) jelent meg öt teljes esztendőn keresztül az „emigráció” időrendben először kiadott rendszeres lapja. Németországban. Öt éven át: 1946 októberétől 1951 október haváig összesen 75 „Levél”-ben szólott a menekült magyar reformátusság gyülekezeteihez. Mondanivalói és ezeknek hangja a „Harangszó” mindvégig géppel írt, fényképes úton sokszorosított cikkeiben és hasábjain egyszerű segítségben is a tradicionális magyar református lelkiség evangéliumi magyar egysegre törekvését képviselték és szólaltatták meg. — A Jöjjetek — be való beolvadása után is erre akar emlékeztetni, amikor fejjéért ide is áthozta a Harangszó.

Szerkesztő: Dr. Zayzon Sándor.

„Mert nem hagyod az én lelkemet a sirban, megjelenteted nekem az életnek útait”

Csel. 2: 27/a, 28/a.

Nekem, mint igehirdetőnek ez az időpont volt a legnehezebb, amikor összezsufolódik a virágvasárnap mámore, a nagypéntek áldozata, a husvétii feltámadás-és mindezt arany fénybe vonja a márciusi ébredés fénye, március 15.

Többnyire az igehirdetők, szónokok temperamentuma szerint vagy az egyik, vagy a másik nyomul előtérbe. Itt, az emigrációban döböntem rá, miatt az erő, félelem, szeretet és józanság lelke viaskodott bennem, hogy nem az igaz utat választottuk. Ma sem, itt sem. Sokszor elsodorta az életkedvem a félelem örjöngése, hogy elvész a fajtám. Amikor láttam a menekültek rongyos seregét, amikor felkeresték irodámat fajtám szeretetében kétségbe estem, hogy nem tudok többet adni: otthont, hazát, családot, — mert magamnak sincsen. Sokszor erőt éreztem magamban, hogy szembe tudnék szállani a sok, sok bűnnel, amely fajtámat itt az emigrációban gyilkolja. Máskor úgy éreztem, hogy nincs józanabb, mint én, az egymás ellen ármánykodó magyarok összebékítése az én feladatom lenne-s bizony én lettem az összeférhetetlen, mert megzavartam a kisdéd játékokat. Es ebben a malomban öröklödvé töprengtem: vajjon mi akar ez a mi emigrációs sorsunk lenni? Rájöttem: egy túlkör. Egy hatalmas történelmi törtükör, amelyben meg akarja mutatni Isten, hogy milyenek voltunk. A márciusi ifjak lelkében fellángolt mindent: megemléző tüzként a hit lelke. Elégte a bűnököt, tévedéseket; alkotásaiban új élet alapját akarta megvetni egy országnak, egy népközösség számára, mely a Kárpátok koszorúza csodás földön élt. Ideális lelkesedéssel, korszakalkotó tettekkel történelmi határkövet rakott le. Az apák csodás örökségét méltatlan fiak örökölték, akik nem tudták megérteni, nem tudták értékelni az ő néma, de határozott ellenállásuk jelentőségét és a századforduló mámoreában eljátszották az unokák örökségét és jövőjét.

Most itt az emigráció törtükörében válik érthetővé a nagy missziós parancs: elküldött engem az Ur, hogy elostiggedt lelkébe új hitet csepegtessék, a megtört szíveket bekötözsem, s a vérző sebeket meggyógyítsam, a foglyoknak szabadulást hirdessek és a megkötözötteknek megoldást. Es ezt szoltam a bomborobbanások között, a franciaországi drótsövények mögött, az emigráció bujdosásában.

Március 15 fénye nem viaskodott bennem a virágvasárnap örömmámorával, vagy a husvétii fényáradatával, hanem a keresztire feszített és haldokló Krisztus töviskoronás mosolyából áradt felém. Mert az igazi március 15. a Krisztussal keresztire feszített nemzetünk fájdahmából fakadó husvétii feltámadás-és nem az ótestamentomi csöcselék szeszélyes virágvasárnapi örjöngése.

Az emigrációs törtükör már tisztán és világosan mutatja, hogy a századforduló üres frázisok tömkelegévé alacsonyította le március 15. emlékezetét, megfosztva igazi lelki tartalmától, az áldozatvállalástól. Az emigráció törtükörre világosan mutatja, hogy a magyarság egyéni, családi és társadalmi élete, lassanként hogyan távolodott el az igazi március 15. szellemétől. Az igazi március 15. parasztot, nemest és munkást egybeforrasztó lelke meghalt. A keletről importált ópium megtette hatását: két Trianon minden pusztítása hasogatja ma a sebeket és számolja fel lelkiségét a Kárpátmedencé egymás ellen bolondított népközösségének, akik nem tudták, nem akarták meglátni, hogy az ő sorsuk az igazi március 15-ből fakadó sorsközösség kell legyen, ahol szabadság, egyenlőség, testvériség kell uralkodjon, mely sorsközösség megbontása az illető népcsoport sajátmaga választotta öngyilkossága. Mert amit Isten egységnek alkotott, társadalmi, gazdasági, avagy politikai legyen is az embernek az megbontani nem szabad. Játszottuk a nagyhatalmi magyar hegemoniát-holott Mátyás kora már letűnt. Sorsközösségben élő nemzettestvéreink elidegenedtek, parasztságunk és munkásságunk pedig csak választásokkor tartozott a nemzethez. Csodálkozhatunk-e, hogy a guruló rubel, olyan romboló eredményeket érhetett el? Hogy az utolsó negyed század történelme a Kárpátmedencében: földindulás, élség, háború, rettegés, árulás és üldözés? Nem, ment a koros fiak vetése során, csak ilyen aratás következhetett. Az ő lelküket már nem melegítette az igazi március 15-ki apáknak az ideálizmusa. A kakasszó már kétszer akart ébresztetni, előbb minket, majd a velünk sorsközösségben élő népeket. Vajjon mire harmadszor szól-felébredünk?

Vajjon mi akar ez az emigráció lenni? eszköz a tanításra. Lássátok magatokat a törtükörben, ilyenek voltatok, ezek voltatok. Ma még éltek, de jövők a sirban van, a történe-

lem nagy temetőjében. De katonáitok kiontott vére, martýraitok életáldozata, foglyaitok keserves szenvedése, testvéreitek és édesanyátok meggyalázott teste, s mindezekben nemzeteteitek rabszolgasága, nyomor, üldöztetése életért kiált. Es az Ur megadja nekik. Nekik igen, de nem biztos, hogy Nektek is, akik még mindig nem tanulatok hatévi emigrációtok után sem. Ők nekik már mindegy, mi van a templom tornyán-kereszt-e vagy kakas-a nyomorban ők csak Isten után vágyakoznak, mert tudják, hogy Krisztus keblén nyugalmat nyernek. Ők ma otthon nem urak és parasztok, nem kapitálista munkaadók és proletárok, nem magyarok, románok vagy szlovákok, hanem saját hazájukban bujdosó földönfutók, üldözött vadak és rabszolgák, akik szabadság után vágnak, emberi méltóságukat szeretnék visszakapni. Es vissza is fogják kapni, mert ők megértették a megjelentett életutat: **legelőször Krisztust kell megtalálni**-és ők már megtalálták.

Mikor fogjuk mi, itt a szabadság Nyugatán élők, megtalálni? Mikor fogunk végre felhagyni régi szerepeink játszásával, hogy egykor talán hazatérve méltók legyünk a Krisztus nyújtotta szabadságban való életre, a visszafogadásra. Nekünk bűneinket belátva, szent, áldozatos szolgálatséggel szívünkben kell hazatérnünk, hogy nyugati tapasztalatainkat hazavive ott teljesítsük hivatásunkat, ahova Isten rendel. Csendesen és szerényen hordjuk oda tapasztalataink malterjét a romokból való nagy magyar ujjáépítéshez. Hagyjunk fel a pártárnyalat szerint való szervezkedéssel, mert csak egy politikánk lehet, a **Krisztus törvényei szerint való új élet megteremtése**, mert csak ez tarthat meg. Ez a politika: **az igaz bűnbánat és magunkba szállás belpolitikája** és a „fiacskám szeressétek egymást” egyetlen és igaz külpolitikája.

Ha ezt megértjük, akkor a mi lelkünket sem felejtí sirban a feltámadó Krisztus, hanem az otthonvalókéval együtt emeli ki az élet új útjaira. Isten keze dolgozik, formálja az új világot az örökké forgó történelmi gépezetben-s mi emigránsok is ezt a parancsot kell kövessük. nem teszi, összetörik a kerekek

Mert közeleg a Váltáság ideje, s Krisztus mondja: En adok, bölcseségnek és szeretetnek lelkét adom tinéktek, az én bölcsességemet-és ellene nem állhatnak sem katonák, sem hatalmak, sem politikai játszadók. Sz. L.

Lemondatták Enyedi Andor püspököt.

A tiszáninneri református egyházkerület püspöke, Enyedi Andor január 7.-én lemondott püspöki tisztéről, bejelentette azonban, hogy miskolci lelkipásztori munkáját továbbra is végezni fogja.

Helyreigazítás.

Lapunknak az a közlése, mely szerint a „Református Egyház“ c. theologiai lap beszüntette megjelenését, tévedésen alapult. A „Református Egyház“ továbbra is megjelenik, így tehát Magyarországon jelenleg két reformátusnak jelzett újság van: lelkipásztorok részére a „Református Egyház“ egyháztagok részére pedig a teljesen bolsevista izű „Az Ut“.

Uj evangélikus püspök Erdélyben.

Az erdélyi lutheránus egyház új püspöke Bartalis János, az ismert költő lett.

A kolumbiai vallásüldözések ellen.

Az Amerikai Egyházak Szövetsége január 4.-i ülésén érelyes hangon foglalt állást a kolumbiai protestánsoknak a katolikus egyház részéről való üldözése ellen, s felszólította az amerikai kormányt, hogy a vallásüldözések elleni intézkedéseket a kolumbiai vallásüldözések ellen. Az Amerikai Egyházak Szövetsége január 4.-i ülésén érelyes hangon foglalt állást a kolumbiai protestánsoknak a katolikus egyház részéről való üldözése ellen, s felszólította az amerikai kormányt, hogy a vallásüldözések elleni intézkedéseket a kolumbiai vallásüldözések ellen. (Unit. Press)

Massin abbé kilépett a katolikus egyházból.

(Páris) Az elmúlt év őszén Massin, francia katolikus lelkész 40 hívével együtt kilépett a római katolikus egyházból. Elhatározását emlékiratban magyarázza meg, melyben többek között a következőket mondja: „Elkülönítjük magunkat attól az egyháztól, mely azt állítja, hogy Isten és ember között csak ő képes a kapcsolatot helyreállítani... Tiltakozunk az ellen, hogy valakit állandóan becsületesnek nevezzenek azért, mert inkább akar Istennek, mintsem az embereknek engedelmessé válni, s mert mindenekelőtt lelkiismerete szavát követi... Nem ismerjük el azt az egyházat, amely azt a jogot követeli magának, hogy a maga emberi alkotmánya és szervezete által kénytelen isteni kinyilatkoztatáson alapszik... Az evangéliumokban nincs szó „közönséges“ emberekről és „elitről“ (laikusok és hierarchia)... Nem engedhetjük, hogy egy látható egyház a maga határait azonosítsa a világgal...“ Massin abbé a Biblia tanulmányozása útján jutott el az igazság megismeréséhez. (OePD)

Egy érdekes pápai nyilatkozat.

A pápa többek között a következőket mondotta: „Politikusok, sőt néha egyházi emberek is, akik Krisztus menyasszonyát (Egyház) a maguk szövetségeseivé, vagy politikai nemzeti ill. nemzetközi terveik eszközevé akarják tenni, ezzel az egyház lényegét sértik meg... vagyis az egyházat arra a sikra alacsonyítják le, melyen elmuló érdekek konfliktusa játszódik le...“ (EPD.)

A protestánsok helyzete Lengyelországban.

Roland de Pury, lyoni protestáns lelkész az elmúlt év végén Lengyelországban járt, s ott szerzett benyomásairól a következőkben számolt be: Lengyelország 20 millió lakosából csak 250 ezer a protestáns. A reformátusok száma 10 ezer. A Brit és Külföldi Biblia Társaság, melynek Varsó legjelentősebb utcajában van szép kirakata, az elmúlt évben 150 ezer Bibliát adott el. Lengyel protestáns egyházi vezetőkkel Pury lelkész csak nagyon nehezen tudott érintkezni. Pl. egy lutheránus lelkészrel való beszélgetésén jelen volt a kormány megbízottja is, hivatalosan fordítói minőségben, mert a lengyel lelkésznek lengyelül, Purynek pedig franciául kellett beszélnie, holott a lengyel lelkész folyékonyan beszélt franciául. A lutheránus egyház egyik templomát meghagyta az állam, másik négy épületét azonban elvette. A református egyházat a Református Világszövetség segíti. Havi 1000 svájci frankkal, ezt az összeget azonban a lengyel bankok csak 1000 zlotyra váltják be. (Ma Lengyelországban egy méter szövet 300 zlotyba kerül.)

M. Pradervand további jelentése Délamerikai utjáról.

Argentína lakosainak száma 17 millió, ebből protestáns kb. 300 ezer. Pontos számukat nem lehet tudni, mert az 1947-es népszámlálás eredményét még ma sem hozták nyilvánosságra. A református egyházak skót, francia, svájci, holland és magyar eredetűek. A kimondottan argentin egyházak közül legtöbb tagot számlálnak a metodisták és baptisták. Az Evangéliumi Egyházszövetség, mely az összes protestánsokat magába foglalja, Argentína fővárosában, a theologiai főiskolát tart fenn, mely Argentína, Uruguay és Chile számára képezi ki a leendő lelkipásztorokat. Ennek a főiskolának az elmúlt évben 62 hallgatója és 15 professzora volt. Habár az utóbbi időben a protestánsok működését ebben az országban is erősen korlátozták, az evangéliumi egyházak mégis állandóan növekednek. Az Argentínában megjelenő protestáns irodalmat nemcsak egész Délamerika, hanem Spanyolország lakossága is igen becsüli.

Uruguay protestánsai olasz eredetűek, s még ma is az olasz valdens egyház egyik egyházkerületének számítanak. Lelkiéletük igen mély, templomaik és gyülekezeti termeik a legszebbeknek számítanak.

Szabó Imre budapesti esperest eltávolították Budapestről.

Szabó Imre budapest-fásori lelkipásztort és a belső-budapesti egyházmegye esperesét a szabócsi egyházmegye buji gyülekezetébe választották meg lelkipásztornak. Ezért Szabó Imre mind budapesti lelkipásztori, mind pedig esperesi tisztességéről lemondott. Ez a nyilvánvalóan nyomásra történt „lemondás“ gyakorlatilag Szabó Imre deportálását jelenti.

A Mikroszkóp.

A bramán nem evett sem húst, sem halat, mint mondá, azért, mert aki életet pusztít, az a maga lelkét semmisíti meg. A misszionárius azonban ezt mondta neki: „Erőt kell vennie hát a lelkiismeretén valahányszor vizet iszik, mert a vízzel bizony igen sok élőlényt kell elnyelnie, csupa élő teremtményt!“ S mindjárt be is mutatott neki egy csöpp vizet: a mikroszkóp alatt.

Az igazság nyilvánvaló volt, de bramánunk csak feldühödött rajta, és összetörte a mikroszkópot! Nem-kívánatos igazságokat mutat meg sokaknak az Evangélium is, ezért gyűlölik.

Bűnös-e vagy sem.

14. Lajos francia király egyik magasrangú hívének megengedte azt, hogy a gályarabságra ítélt gonosztevőket meglátogathassa. Még azt a kegyet is megadta neki, hogy közülök egynek megkegyelmezhet.

A látogatónak most már persze az volt a legfőbb gondja, hogy a 100 fegyenc közül melyiket bocsássa szabadon. Sorjában kikérdezte hát őket: hogyan s miért kerültek ide. A legnagyobb meglepetésére csaknem szószerint azonos feleleteket kapott: nem volt szerencséjük; ők voltak éppen az irigység és szemérmelen féltékenység áldozatai. Maguk ítélete szerint valamennyien valóságos erényhősök voltak, csak hát a társadalom, a biráskodás, a rossz törvények stb. stb. az oka mindennek...!

Egyetlen egy volt közöttük, aki ezt mondta: „O, én sok gonoszt tettem, és tulajdonképpen halálbüntetést érdemeltem volna. De Isten Kegyelmeiből mégiscsak maradt időm a vezeklésre!“

A vendég erre fennszóval közölte döntését örökkel és fegyencekkel: „Ugyebar tisztelt Uram, mindaddig a percig csupa kifogástalan és csak tiszteltreméltó férfiakhoz volt szerencsém.

Ez az egyetlen ember van itt, aki azt mondja önmagáról, hogy bűnös. Az ő további jelenléte nyilván csak veszélyeztetné a többi urak kifogástalan erkölcsit s ártatlanságát.

El kell tehát távolítsam önök közül, és... megkegyelmezek neki. „Mert mindnyájan vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül.“ (Rom. 3. 23.)

Lapunk Kiadóhivatalában az alábbi kiadványok szerezhetőek be: Egyházi vonatkozású irások:

Uj Testamentum (teljes, a brit bibliatársulat kiadásában, magyar nyelven) ár:

Lukács Evangéliuma 1.—S.
János Evangéliuma 1.—S.
Szivemet Hozzád emelem (imádságok) 1.—S.

Valláskönyv (elemi és alsó-középszkolák számára) 6.—S.

Biblia melléklet 10.—S.

Uj világ felé (kivándorlók számára) 3.—S.

Magyar Református és Evangélikus Enekeskönyv: 3.—S.

Egyéb kiadványok:
„Az idő rostájában“ (100 válogatott ADY vers.) 5.—S.

Wass Albert: „Ember az országot szélén“-regény 10.—S.

„A mi dalaink“ magyar népdal gyűjtemény kottákkal 10.—S.

A megrendelés a pénz egyidejű feladásával történik. A vevény hátlapján tüntessük fel, hogy melyik kiadványra szól a beküldött összeg.

A feltüntetett árakhoz ill. adományokhoz a portóköltés 3 coupon.

Szentírás a vakoknak.

A világ nagy bibliaterjesztő társulatai között egyik legelső helyen áll az Amerikai Biblia Társulat. A Társulat, együttműködve más Bibliatársulatokkal, misszionáriusokkal és nyelvtudósokkal legutóbb 1.125-re emelte a világ azon nyelveinek számát, amelyen a Szentírásnak valamely része legalább megjelent. 135 éve működik ez a Bibliatársulat és az alatt az idő alatt 406.422.000 Bibliát terjesztett Amerikában és külföldön.

A vakok számára 1835-ben kezdődtek meg az első próbálkozások, és igen hosszú kísérletezések után jutott el a Társulat odáig, hogy 1950 végével azt jelenthette: eddig az évig összesen 294.000 Bibliát adott vakok kezébe.

A modern Braille-írással nyomott Bibliák igen vastag kötetek tesznek ki, előállításuk 2—8 dollárba kerül; a vakok azonban 25 centért, szükség esetén pedig ingyen kapják.

A Biblia Társulat „hivatalos“ támogatásban sehonnán sem részesül, de majd minden protestáns egyház állandóan támogatja adományokkal, évenként pedig bibliavasárnapot tart, melynek külön persze jelölme a Társulat. Jelentős jövedelmek jelentenek magánosok adományai is, mint például legutóbb egy El Pasoból (Texas) való aszszonyé, aki végrendeletében kétmillió dollárt hagyott a „Szentírás terjesztésére“; az összeg nagyrésze az Amerikai Biblia Társulatot illeti.

Protestantizmus a Filippini szigeteken.

Alig félszázada, hogy amerikai protestáns misszionáriusok érkeztek a Filippini-szigetekre. Azóta félmillió protestánsot magukba foglaló egyházak épültek fel ebben az országban, közel másfélszer lelkipásztorral. Ezek a protestánsok bennszülött filippinók, hiszen amerikai vagy más fehér ember alig van pártizezernyi a szigeteken.

A protestánsok három nagyobb denominációba tartoznak, a metodistákon és baptistákon kívül a presbiterianusokat és egyéb egyházakat 1948-ban egyesített Krisztus Egyesült Egyháza.

Ha a Filippini-szigetek protestánsai félmilliót számlálnak is, még mindig erősen kisebbségben vannak a közel 20 milliós országban. Jelentőségük azonban nagy és egyre nő, amit mutat az egyik római katolikus megyéspüspöknek kijelentése egy székesegyházszentelésén, amely szerint a protestánsok a filippino ifjúságot elvonják a római katolikus akoltól s ha valami határozott lépés nem történik, akkor a Filippini-szigetek öt év múlva protestánsokká lesznek.

Ecsedy Aladár esperes is lemondott.

Ecsedy Aladár tahitótfalusi lelkipásztor, a pesti egyházmegye esperese és országsszerte ismert evangélikus esperes lemondott. Utódjáról még nem történt döntés.

Nobeldíjas tudós a szószéken.

Nem mindennapi dolog, hogy egy nobeldíjas tudós templomban prédikáljon. Walton Professore, aki ez évben a fizikai Nobel díjat kapta, miután díjat megkapta, egy istentisztelet keretében prédikált a stocholmi metodista templomban. Az ir származású professzor egy metodista lelkész fia. (OePD.)

Felhívás olvasóinkhoz

Az általános drágulásra való tekintettel, mely mind súlyosabb terhet ró ránk a JÖJJETEK megjelenésével kapcsolatban, de sokkal inkább attól a gondolatától vezetve, hogy megszerzett tulajdonunkká téve lapunkat, kedves olvasóinkat közvetlenebbül kapcsolhatjuk ahhoz a munkához, melyet egyházunk és nemzetünk szolgálatában Isten segítségével végezni akarunk, arra az elhatározásra jutottunk, hogy eddigi eljárásunktól eltérően, melynek során tiszteletpéldányként küldtük szét a JÖJJETEK-et megkezdjük annak árusítását és előfizetési rendszert vezetünk be. Reméljük, hogy elhatározásunk kedves olvasóink teljes megértésével találkozunk s míg egyfelől anyagilag sietnek munkánk végzésében segítségünkre, az eddiginél jobban a magukénak tekintik lapunkat.

A JÖJJETEK árát következőkben állapítottuk meg:

Ausztriában: egyes szám ára 2 Sch. Negyedévi előfizetés 6 Sch. félévi 11 Sch. egy évi előfizetés 20 Sch. — Németországban: egyes szám ára. —50 DM, negyedévi előfizetés 1.50 DM, félévi 3 DM, egész évi előfizetés 5 DM. — A fontsterling országokban egyes szám ára 1 Sh. — A dollárországokban: egyes szám ára 20 cent. — Franciaországban: egyes szám ára 45 Fr. — Svájcban: egyes szám ára —.50 sfr. — Olaszországban: egyes szám ára 45 lira. — Belgiumban: egyes szám ára 6 belga fr. — Egyébütt: egyes szám ára 20 amerikai centnek megfelelő valuta.

Külföldi országokból az előfizetési díjat számonként két nemzetközi coupon beküldése útján eszközölhetik. Az előfizetéseket kérjük a Ref. Lelkigondozó Szolgálat címére Bregenz, Belruptstraße 8. II. Austria. eszközölni.

Kérjük kedves olvasóinkat, hogy címváltozásaitak Németországban a Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat címére, München-Freimann, Nobelplatz 6. alá bejelenteni sziveskedjenek. Amerikai és egyéb külföldi országokban élő olvasóink címváltozásuk bejelentését közvetlenül a JÖJJETEK Kiadóhivatalához kérjük megküldeni.

Komora Tibor

A Magyar Ref. Lelkigondozó Szolgálat titkára.

JÖJJETEK

a Harangszó csatlakozásával
A Szétszórtságban Élő Magyar Református Egyház Lapja

Főszerkesztő: Dr. Harsányi András

Németországi szerkesztő:
Dr. Zayzou Sándor.

Für den Inhalt verantwortlich:
Koppány János.

Kiadóhivatal: Bregenz, Belruptstraße 8

Druck von Felizian Rauch, Innsbruck